



## Szyfr RSA

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)



Wysyłając prywatną wiadomość, chcemy mieć pewność, że nikt nieupoważniony jej nie przeczyta. Jak to osiągnąć, skoro we współczesnym świecie komputery stają się niewyobrażalnie szybkie i są w stanie przeprowadzać wybitnie złożone symulacje i analizy? Należy sięgnąć do rozwiązań z dziedziny matematyki, z których też korzysta algorytm RSA.

Algorytm RSA należy do szyfrów asymetrycznych – więcej informacji o nich znajdziesz w e-materiale: [Szyfry symetryczne i asymetryczne](#).

Implementację omawianego algorytmu przedstawiamy w e-materiałach:

- [Szyfr RSA w języku C++](#),
- [Szyfr RSA w języku Java](#),
- [Szyfr RSA w języku Python](#).

Więcej zadań? Sięgnij do: [Szyfr RSA – zadania maturalne](#).

#### Twoje cele

- Wymienisz podstawowe różnice pomiędzy kluczem prywatnym a publicznym.
- Przeanalizujesz mechanizm wyznaczania klucza prywatnego i publicznego w algorytmie RSA.
- Wyjaśnisz, co to jest arytmetyka modularna i jak działa szyfr RSA.



# Przeczytaj

---

## Czym jest szyfr RSA?

### Już wiesz

W wypadku szyfrowania asymetrycznego korzysta się z dwóch kluczy: publicznego do szyfrowania wiadomości oraz prywatnego – do odszyfrowania.

Nazwa szyfru RSA to skrót od nazwisk trzech profesorów z Massachusetts Institute of Technology w USA, którzy w 1977 r. opublikowali ten algorytm. Byli to Ronald L. Rivest, Adi Shamir i Leonard Adleman.

Szyfr RSA to asymetryczny algorytm kryptograficzny. Posiada parę kluczy – publiczny  $(e, n)$  oraz prywatny  $(d, n)$ .

Postępowanie z użyciem asymetrycznego szyfrowania można sprowadzić do następujących kroków:

- Każda osoba, która chce otrzymać zaszyfrowaną wiadomość, „wystawia” na publiczny widok swój klucz publiczny.
- Osoba chcąc wysłać wiadomość szyfruje ją wykorzystując klucz publiczny osoby, do której chce ją wysłać.
- Osoba, która odbiera wiadomość, odszyfrowuje ją z użyciem swojego klucza prywatnego. Nikt, kto nie posiada klucza prywatnego, nie jest w stanie odszyfrować wiadomości.

## Jak wyznaczyć klucz prywatny i publiczny?

1. Wybieramy dwie dowolne liczby pierwsze i oznaczamy je jako  $p$  i  $q$ . Liczby te powinny być możliwie jak największe.
2. Obliczamy wartość  $n = p \cdot q$ . Wartość  $n$  jest elementem klucza publicznego i prywatnego, określa również największą możliwą wielkość liczbową wysyłanej przez nas wiadomości.
3. Wyliczamy wartość funkcji Eulera dla  $n$  i wybieramy dowolną liczbę  $e$  spełniającą warunek  $(1 < e < \varphi(n))$ , która będzie względnie pierwsza do wartości  $\varphi(n)$ . Liczba  $e$  jest elementem klucza publicznego.
4. Obliczamy odwrotność modulo  $\varphi(n)$  liczby  $e$  i otrzymujemy liczbę  $d$ , która jest elementem klucza prywatnego.

Po zrealizowaniu wszystkich czterech kroków możemy szyfrować i deszyfrować wiadomości zgodnie z następującymi funkcjami:

$$f(W) = W^e \bmod n$$

oraz:

$$f^{-1}(S) = S^d \bmod n$$

– gdzie  $W$  to wiadomość w postaci liczbowej, będąca mniejsza od  $n$ , a  $S$  to szyfrogram wiadomości, którą chcemy odszyfrować.

### Ważne!

Jeżeli zależy ci na prywatności, nikomu nie podawaj choćby jednej spośród liczb pierwszych  $p$  oraz  $q$  ani wartości funkcji Eulera. Wykładnik publiczny jest powszechnie znany, więc gdy ktoś pozna również wartość  $\varphi(n)$ , może poznać klucz prywatny i złamać szyfr.

## Dlaczego $p$ i $q$ muszą być liczbami pierwszymi?

Bezpieczeństwo szyfrowania RSA opiera się na trudności [faktoryzacji liczb](#). Faktoryzacja liczby będącej iloczynem [liczb pierwszych](#), jest bardziej złożona niż faktoryzacja liczb będących iloczynem liczb złożonych. Stąd też  $p$  i  $q$  muszą być pierwsze.

### Definicja: funkcja Eulera

Funkcja Eulera  $\varphi(n)$  to funkcja przypisująca każdej liczbie naturalnej liczbę liczb względnie pierwszych z nią i nie większych od niej.

Drugim powodem tego stanu rzeczy, jest to, że dla liczb pierwszych funkcja Eulera przyjmie następującą postać:

$$\varphi(n) = \varphi(p \cdot q) = \varphi(p) \cdot \varphi(q) = (p - 1) \cdot (q - 1)$$

Korzystamy tu z następującej właściwości funkcji Eulera:

Jeśli  $x$  jest liczbą pierwszą to:

$$\varphi(x^k) = x^{k-1} \cdot (x - 1)$$

– gdzie  $p$  i  $q$  to liczby pierwsze o wykładniku równym 1.

Gdyby  $p$  i  $q$  nie byłyby liczbami pierwszymi, to funkcja Eulera przyjęłaby dużo bardziej złożoną postać, przez co obliczenie jej stałoby się obiektywnie trudniejsze, co w praktycznych zastosowaniach byłoby niekorzystne. Jest to jednak powód drugorzędny.

Założmy, że chcemy poznać czyjś klucz prywatny. Klucz publiczny tej osoby jest znany i przyjmuje np. takie wartości:  $e = 3$  i  $n = 33$ . Z racji tego, że  $n$  jest niewielkie, możemy bez większego problemu – przy użyciu tzw. metody brutalnej (siłowej) – ustalić, że  $p = 11$  i  $q = 3$ . Tutaj należy zwrócić uwagę, że nie istnieje inna niż 11 i 3 kombinacja liczb, która po pomnożeniu dałaby wynik 33.

Przyjmijmy, że  $n = 2501$ . Istnieje tylko jedna kombinacja liczb, których iloczyn wynosi dokładnie tyle, ponieważ zmienne  $p$  i  $q$  są liczbami pierwszymi. Próba odnalezienia czynników pierwszych metodą brutalną w przypadku  $n = 2501$  jest już bardziej złożona obliczeniowo. Korzystając z niej, musielibyśmy wykonać 40 razy operację dzielenia, zanim odnależlibyśmy pierwszy czynnik pierwszy, czyli w tym przypadku  $p$  równego 41. W tym przykładzie  $q$  jest równe 61.

### Ważne!

Odnalezienie wartości  $p$  i  $q$  powinno być w miarę możliwości trudne, dlatego też muszą być one podobnego rzędu, ponieważ nawet jeżeli  $n=11485$ , to korzystając z metody brutalnej, bardzo szybko otrzymamy czynnik pierwszy  $p=5$ , a wtedy obliczenie drugiego czynnika nie stanowi już problemu, ponieważ wystarczy podzielić liczbę  $n$  przez 5.

Dla porównania załóżmy teraz, że  $n = 6840$ . Liczbę 6840 możemy otrzymać poprzez pomnożenie np. 3420 przez 2, 1710 przez 4, czy też 684 przez 10. Istnieje wiele kombinacji liczb złożonych, dzięki której otrzymalibyśmy wartość takiego  $n$ .

Reasumując: jeśli  $p$  i  $q$  nie są pierwsze, to jesteśmy w stanie rozbić liczbę  $n$  na wiele czynników pierwszych. Wtedy, pomimo tego, że obliczenie funkcji Eulera staje się potencjalnie dużo bardziej złożone obliczeniowo, to odnalezienie wszystkich czynników pierwszych jest prostsze, a **bezpieczeństwo samego szyfrowania opiera się właśnie na trudności rozkładu liczby  $n$  na czynniki pierwsze**. Gdy  $p$  i  $q$  nie są pierwsze, to możemy skorzystać z innego wzoru na obliczanie funkcji Eulera, a mianowicie:

$$\varphi(n) = n \left(1 - \frac{1}{p_1}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{p_2}\right) \cdot \dots \cdot \left(1 - \frac{1}{p_k}\right)$$

- gdzie  $p_1, p_2, \dots, p_k$  są czynnikami pierwszymi bez powtórzeń.

Przykładowo, dla liczby 32 jedynym czynnikiem pierwszym byłoby 2, podobnie jak dla liczby 1024 lub 8192. Wtedy:

$$\varphi(8192) = 8192 \left(1 - \frac{1}{2}\right) = 4096$$

Jeżeli próbowalibyśmy metodą brutalną odnaleźć wszystkie czynniki pierwsze liczby 8192, to odnależlibyśmy je bardzo szybko, ponieważ mimo tego, że liczba ta jest większa niż 2501, dużo prościej się rozkłada.

W przypadku liczb będących iloczynem liczb złożonych jesteśmy w stanie dużo szybciej znaleźć wszystkie czynniki pierwsze metodą brutalną. Aby odnaleźć czynnik pierwszy liczby będącej iloczynem dwóch liczb pierwszych metodą brutalną, musimy w praktyce przeszukać dużo więcej liczb, ponieważ w jej przypadku są tylko dwa czynniki pierwsze.

Jeśli wejdziemy w posiadanie czynników pierwszych, będziemy mogli obliczyć funkcję Eulera, a następnie na tej podstawie będziemy w stanie obliczyć odwrotność modulo  $e$  liczby  $\varphi(n)$ . Wtedy też nasz klucz zostałby złamany.

### Ważne!

Bezpieczeństwo RSA opiera się na trudności faktoryzacji liczb. Dlatego też, jak zostało wyjaśnione,  $p$  i  $q$  muszą być liczbami pierwszymi podobnego (i możliwie dużego) rzędu, aby trudność ta była jak największa.

Aby obliczyć odwrotność modulo, również należy posługiwać się liczbami pierwszymi.

## Odwrotność modulo

### Definicja: odwrotność modularna

Odwrotność modularna to operacja polegająca na odnalezieniu dla dowolnej pary  $a \bmod b$  takiego  $x$ , że  $a \cdot x \bmod b = 1$ .

Alternatywnie możemy to zapisać jako  $x = a^{-1} \bmod b$ .

Obliczenie odwrotności modulo można przeprowadzić na wiele sposobów, ale żaden z nich nie ma złożoności wielomianowej. Najprostszą metodą jest metoda naiwna polegająca na podstawianiu pod  $x$  kolejnych wartości, dopóki nie uzyska się poprawnego wyniku.

Dobrym wyborem jest skorzystanie z rozszerzonego algorytmu Euklidesa.

### Ważne!

Rozszerzona wersja algorytmu Euklidesa pozwala odnaleźć kombinację liniową liczb, zgodnie z następującym wzorem:

$$a \cdot x + b \cdot y = \text{NWD}(a, b)$$

- gdzie liczba  $x$  jest odwrotnością modulo  $b$  liczby  $a$ , pod warunkiem, że liczby  $a$  i  $b$  są względnie pierwsze. Jest to wspomniana wcześniej zależność mówiąca o tym, że aby obliczyć odwrotność modulo, należy operować na liczbach względnie pierwszych, ponieważ tylko liczby względnie pierwsze mają odwrotność modularną.

Założmy, że chcemy obliczyć odwrotność modulo 5 liczby 2. W tym celu musimy więc rozwiązać następujące działanie:

$$2 \cdot x \text{ mod } 5 = 1$$

Następnie należy odnaleźć  $x$ .

Przeprowadzimy to przy użyciu metody brutalnej:

$$2 \cdot 1, \text{ czyli } 2 \text{ modulo } 5 = 2$$

$$2 \cdot 2, \text{ czyli } 4 \text{ modulo } 5 = 4$$

$$2 \cdot 3, \text{ czyli } 6 \text{ modulo } 5 = 1$$

Zatem pod  $x$  możemy wstawić 3.

Nie jest to jednak jedyne rozwiązanie – próbując dalej, będziemy odnajdywać kolejne możliwe wartości  $x$ :

$$2 \cdot 4, \text{ czyli } 8 \text{ modulo } 5 = 3$$

$$2 \cdot 5, \text{ czyli } 10 \text{ modulo } 5 = 0$$

$$2 \cdot 6, \text{ czyli } 12 \text{ modulo } 5 = 2$$

$$2 \cdot 7, \text{ czyli } 14 \text{ modulo } 5 = 4$$

$$2 \cdot 8, \text{ czyli } 16 \text{ modulo } 5 = 1$$

Zatem pod  $x$  można również podstawić 8.

## Czy wybór składnika $d$ w kluczu prywatnym ma znaczenie?

Udowodniliśmy, że modulo 5 liczby 2 ma co najmniej dwa rozwiązania – prawda jest jednak taka, że rozwiązań tych jest nieskończenie wiele. Czy istnieje jednak najlepszy wybór wyniku dla klucza prywatnego?

Zaprezentowane wyżej szyfrowanie ma następującą postać:

$$f(W) = W^e \text{ mod } n$$

a z kolei deszyfrowanie będzie miało taką postać:

$$f^{-1}(S) = S^d \text{ mod } n$$

### Przykład 1

Przyjmijmy następujące dwie liczby pierwsze:

$$p = 3$$

$$q = 5$$

Zatem:

$$n = 3 \cdot 5 = 15$$

$$\varphi(n) = \varphi(15) = \varphi(3 \cdot 5) = (3 - 1) \cdot (5 - 1) = 2 \cdot 4 = 8$$

Wybieramy liczbę względnie pierwszą z przedziału (1, 8).

Może to być chociażby liczba 3, więc przyjmijmy  $e = 3$ .

Następnie obliczamy odwrotność modulo  $\varphi(n)$  liczby  $e$ , czyli:

$e \cdot x \bmod \varphi(n) = 1$ , co z kolei po podstawieniu wartości liczbowej daje nam:

$$3 \cdot x \bmod 8 = 1.$$

Z racji tego, że liczby są małe, możemy skorzystać z metody brutalnej:

$$(3 \cdot 1) \bmod 8 = 3$$

$$(3 \cdot 2) \bmod 8 = 6$$

$$(3 \cdot 3) \bmod 8 = 1$$

$$(3 \cdot 4) \bmod 8 = 4$$

$$(3 \cdot 5) \bmod 8 = 7$$

$$(3 \cdot 6) \bmod 8 = 2$$

$$(3 \cdot 7) \bmod 8 = 5$$

$$(3 \cdot 8) \bmod 8 = 0$$

$$(3 \cdot 9) \bmod 8 = 3$$

$$(3 \cdot 10) \bmod 8 = 6$$

$$(3 \cdot 11) \bmod 8 = 1$$

Odwrotnością modulo 8 liczby 3 będzie więc m.in. 3 i 11.

Wartość 3 lub 11 jest też naszą wartością  $d$  w kluczu prywatnym.

Liczba, którą chcemy zaszyfrować, musi być mniejsza od  $n$ , które w naszym wypadku wynosi 15. Wybierzmy więc liczbę 13.

$$f(13) = 13^3 \bmod 15 = 2197 \bmod 15 = 7$$

Teraz odszyfrujemy wiadomość, korzystając po kolei z 3 i 11 jako wartości  $d$ .

$$f^{-1}(7) = 7^3 \bmod 15 = 343 \bmod 15 = 13$$

$$f^{-1}(7) = 7^{11} \bmod 15 = 1977326743 \bmod 15 = 13$$

Na zaprezentowanym powyżej przykładzie widać, że dla poprawności algorytmu nie ma znaczenia, jaką liczbę wybierzemy jako  $d$ , dopóki będzie ona odwrotnością modulo  $\varphi(n)$  liczby  $e$ . Z obliczeniowego punktu widzenia najkorzystniejszą decyzją jest wybranie mniejszego  $d$ , jednakże  $d$  nie powinno być równe  $e$ . Należy unikać sytuacji,

w których klucz prywatny i klucz publiczny posiada takie same wartości, ponieważ byłyby to słabość, która mogłaby zostać wykorzystana przez naszego potencjalnego przeciwnika. W tym przypadku najlepszym wyborem, ze względu na bezpieczeństwo, byłoby więc wybranie  $d$  równego 11.

## Dlaczego szyfrowanie i deszyfrowanie działa?

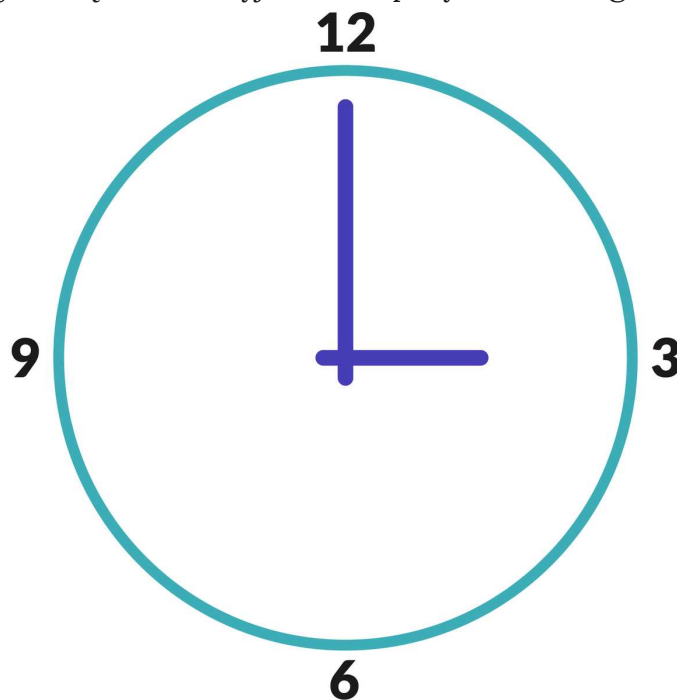
Poniższa funkcja:

$$f(W) = W^e \text{ mod } n$$

oraz funkcja odwrotna:

$$f^{-1}(S) = S^d \text{ mod } n$$

służą kolejno do szyfrowania i deszyfrowania, a zasada ich działania opiera się na arytmetyce modularnej, którą można wyjaśnić na przykładzie zegara.



Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Zegar wskazuje godzinę trzecią – dla przykładu załóżmy, że interesuje nas jedynie zachowanie wskazówki godzinowej. Mija 12 godzin – zegar ponownie wskazuje godzinę trzecią. Czy czas stanął w miejscu? Czy jest to ta sama godzina trzecia, co 12 godzin temu? Oczywiście, że nie.

Stwierdzenie więc, że  $3 + 12 = 3$  jest niepoprawne, ponieważ godziny te nie są sobie równe, lecz są do siebie **przystające**. W matematyce operację przystawania zapisujemy tak:

$$a \equiv_n b$$

Możemy też zapisać tę relację w następujący sposób:

$$[a]_n = [b]_n$$

### Definicja: przystawanie

Przystawanie (inaczej: kongruencja) modulo  $n$  to sytuacja, w której reszty z dzielenia  $a$  i  $b$  przez  $n$  są równe (wówczas zachodzi równanie:  $a \% n = b \% n$ , co można zapisać też jako  $[a]_n = [b]_n$ ).

Przedstawiona wcześniej reguła z zegarem matematycznie prezentowałaby się więc tak:

$$[3 + 12]_{12} = [3]_{12}$$

Operacja szyfrowania i deszyfrowania opiera się na następującej zasadzie:

$$[a^e]_n = \left[ ([a^e]_n)^d \right]_n$$

Dlatego też wysyłana przez nas wiadomość w postaci liczbowej musi być mniejsza od  $n$ , ponieważ wtedy nawet dla  $e = 1$  i  $d = 1$  wiadomość, którą chcemy wysłać, byłaby różna od tej, którą finalnie otrzymamy.

### Dla zainteresowanych

Jeśli interesuje cię temat nietypowej arytmetyki, w której  $12 + 3$  może być równe 3, warto zapoznać się z pojęciem struktury algebraicznej, a przede wszystkim grupy oraz pierścienia.

## Teoria a praktyka

Im większe liczby pierwsze  $p$  i  $q$ , tym trudniej jest odgadnąć choćby jedną z nich. Można tu sobie zadać zasadne pytanie: skoro atakujący wie, że korzystamy jedynie z liczb pierwszych, to czemu nie odnajdzie wszystkich liczb pierwszych i nie sprawdzi po prostu wszystkich kombinacji?

Głównym problemem takiej strategii jest fakt, że liczb pierwszych jest nieskończenie wiele, zatem chcąc przeciwdziałać metodzie brutalnej, powinniśmy za nasze  $p$  i  $q$  przyjąć możliwie jak największe liczby pierwsze, które są podobnych rzędów wielkości. Właśnie dlatego w praktycznych zastosowaniach używa się kluczy mających po kilkaset bitów (dla

przypomnienia: liczba mająca 64 bity może mieć maksymalnie wartość 18 446 744 073 709 551 615).

Jak już powiedzieliśmy, liczb pierwszych jest nieskończenie wiele. Największą znaną i potwierdzoną liczbą pierwszą na dzień 21.06.2020 jest liczba składająca się z **22 338 618 cyfr**.

Wzór na oszacowanie liczby liczb pierwszych pomiędzy 0 a  $x$  to:

$$\frac{x}{\ln x}$$

Błąd dla  $x = 50000$  wynosi jedynie 0,6% i dla większych wartości tylko się zmniejsza. Czyli liczb pierwszych do liczby 50000 jest około 4621 +/- 0,6%.

## Słownik

### liczba pierwsza

liczba naturalna większa od 1, mająca tylko dwa dzielniki: 1 oraz siebie samą (przykładowo: 2, 3, 5, 7, 11)

### liczba złożona

liczby złożone to liczby naturalne, które posiadają więcej niż dwa dzielniki. (przykładowo: 6, 9, 12, 14)

### szyfrogram

zaszyfrowana wiadomość

### faktoryzacja liczb

inaczej rozkład na czynniki pierwsze

# Prezentacja multimedialna

---

## Polecenie 1

Przeanalizuj krok po kroku proces szyfrowania i deszyfrowania wiadomości za pomocą szyfru RSA, przedstawiony na przykładzie konkretnej sytuacji.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

## Polecenie 2

# Sprawdź się

---

Pokaż ćwiczenia:   

Ćwiczenie 1



Ćwiczenie 2



Ćwiczenie 3



Ćwiczenie 4



Ćwiczenie 5



Ćwiczenie 6



Ćwiczenie 7



Ćwiczenie 8



Ćwiczenie 9



Ćwiczenie 10



Ćwiczenie 11



Ćwiczenie 12



Ćwiczenie 13



Ćwiczenie 14





# Dla nauczyciela

---

**Autor:** Maurycy Gast

**Przedmiot:** Informatyka

**Temat:** Szyfr RSA

**Grupa docelowa:**

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres rozszerzony

**Podstawa programowa:**

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów na bazie logicznego i abstrakcyjnego myślenia, myślenia algorytmicznego i sposobów reprezentowania informacji.

II. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera oraz innych urządzeń cyfrowych: układanie i programowanie algorytmów, organizowanie, wyszukiwanie i udostępnianie informacji, posługiwanie się aplikacjami komputerowymi.

V. Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Respektowanie prywatności informacji i ochrony danych, praw własności intelektualnej, etykiety w komunikacji i norm współżycia społecznego, ocena zagrożeń związanych z technologią i ich uwzględnienie dla bezpieczeństwa swojego i innych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów.

Zakres rozszerzony. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

3) objaśnia dobrany algorytm, uzasadnia poprawność rozwiązania na wybranych przykładach danych i ocenia jego efektywność;

I + II. Zakres rozszerzony. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

3) objaśnia, a także porównuje podstawowe metody i techniki algorytmiczne oraz struktury danych, wykorzystując przy tym przykłady problemów i algorytmów, w szczególności:

f) metodę szyfrowania z kluczem publicznym i jej zastosowanie w podpisie elektronicznym,

## V. Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa.

Zakres podstawowy. Uczeń:

3) stosuje dobre praktyki w zakresie ochrony informacji wrażliwych (np. hasła, pin), danych i bezpieczeństwa systemu operacyjnego, objaśnia rolę szyfrowania informacji;

Zakres rozszerzony. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) objaśnia rolę technik uwierzytelniania, kryptografii i podpisu elektronicznego w ochronie i dostępie do informacji;

### **Kształtowane kompetencje kluczowe:**

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii.

### **Cele operacyjne (językiem ucznia):**

- Wymienisz podstawowe różnice pomiędzy kluczem prywatnym a publicznym.
- Przeanalizujesz mechanizm wyznaczania klucza prywatnego i publicznego w algorytmie RSA.
- Wyjaśnisz, co to jest arytmetyka modularna i jak działa szyfr RSA.

### **Strategie nauczania:**

- konstruktywizm;
- konektywizm.

### **Metody i techniki nauczania:**

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem multimediu i ćwiczeń interaktywnych;
- ćwiczenia praktyczne.

### **Formy pracy:**

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

## Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

## Przebieg lekcji

### Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia e-materiał: „Szyfr RSA”. Uczniowie mają zapoznać się z treściami w sekcji „Przeczytaj”.

### Faza wstępna:

1. Wyświetlenie przez nauczyciela tematu i celów zajęć, przejście do wspólnego ustalenia kryteriów sukcesu.
2. **Rozpoznanie wiedzy uczniów.** Nauczyciel prosi wybranego ucznia lub uczniów o przedstawienie sytuacji problemowej związanej z tematem lekcji.

### Faza realizacyjna:

1. **Praca z tekstem.** Uczniowie przystępują do cichego czytania tekstu e-materiału. Indywidualnie zapoznają się z treścią w sekcji „Przeczytaj”.
2. Nauczyciel wyświetla zawartość sekcji „Przeczytaj”. Na forum klasy uczniowie analizują przedstawione w niej treści i rozwiązanie Przykładu 1.
3. **Praca z multimedialnym.** Nauczyciel wyświetla zawartość sekcji „Prezentacja multimedialna”. Uczniowie wspólnie analizują krok po kroku proces szyfrowania i deszyfrowania wiadomości za pomocą szyfru RSA przedstawiony na przykładzie konkretnej sytuacji.
4. Uczniowie w parach wykonują ćwiczenia nr 1-8. Nauczyciel sprawdza poprawność wykonanych zadań, omawiając je wraz z uczniami.

### Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel ponownie wyświetla na tablicy temat i cele lekcji zawarte w sekcji „Wprowadzenie”. W kontekście ich realizacji następuje omówienie ewentualnych problemów z rozwiązaniem ćwiczeń z sekcji „Sprawdź się”.
2. Wybrany uczeń podsumowuje zajęcia, zwracając uwagę na nabyte umiejętności.

### Praca domowa:

1. Uczniowie wykonują ćwiczenia 9-15 z sekcji „Sprawdź się”.

### Wskazówki metodyczne:

- Treści w sekcji „Przeczytaj” można wykorzystać jako podsumowanie i utrwalenie wiedzy uczniów.